

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XX. Alia eiusdem animarum studij argumenta, & familiaris cum proximo
agendi ratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

negotium desperantem, luadentemque profus deponere, per me, inquit, deponat quem minium grauat, sustinebo id solus, tamen venundari me propterea opus sit.

Et hic illud recurrit peculiare Ignatio magnæ animæ constans robur, in susceptis ad Dei gloriam vrgendis, contra in opiam & aduersa durans, quoad sine optato confecta cerneret, cuius roboris triplex erat hic neruus, prior agendorum diuturna, & æqua, procul omni affectu consideratio; alter diuturnum eorundem precando examen, & consultatio cum Deo; tertius, alieni quoque, sed pefitorum iudicij, iisdem licet iam deliberatis interpositio, vt in disturbando, de purpura Francisco Borgiæ iniicienda negotio euenit; in quo vt diximus cum negaret se vel omnium hominum supplicatione inflectendum ad eam dignitatem in Societatem admittendam; subdebat tamen, si placitum aliter Pontifici foret, æquè se tranquillo animo laturum; vt si nunquam oppositum sensisset. Hanc eius expertus firmitatem Cardinalis Carpenfis, intercessionem suam poscentibus ad eum aliò quam constituerat flectendum, consueuerat respondere, clauum fixit, nihil restat sperandum; imò etiam magnis principibus suadebat Iulius tertius vbi res à Deo commissa Ignatio ageretur ne vellent cum eo contendere. Factum aliquando, vt quærens admitti ad quendam ex Cardinalibus horas quatuordecim solidas, placiditate summa operiretur aditum sibi dari: die quodam Aluitum, Neapolitanæ ditionis pagum profecturus, itineri dixerat, eum diem tanta vis imbrii interceptit, vt rogaretur à Polanco valetudinis eius sollicito, commodiorem expectare; at is, anni sunt triginta ex quo casus nullius interuentu quicquam omisi vel distuli, quod in Dei obsequium suscepissem, ingratiis, & ventis, & imbribus Polanco comite itineri se dedit.

Accedunt alia iam dictis documenta effusæ caritatis in communem quantum animarum, in iis fuit multa quotidie ad Deum ardensque precatio multæque lachrymæ pro Christi Vicario, Ecclesiæque vniuersa; pro conuersione ethnicorum, & hæreticorum; pro Christianis principibus quorum impetiis, & exemplo tantum inest ad diuina & æterna momenti, vbi vero priuata salutis, aut publicæ peculiaris instaret necessitas, nocturnis precibus diurnas augebat, magnam noctium partem cum Deo exigens, & suorum vota suis in subsidium addebat, vt in creatione nouorum Pontificum; Regum inauguratione, tempestatibus in Ecclesiam, maximè ab hæresi motis, & in peccatorum infamium correctione exoranda, inter quos fuit pro quo sexagesimum iam annum confessionis sacræ piaculum auersante, preces sibi ac suis priuatas, & publicas indixit. Sunt etiam caritatis actuosissimæ monumenta, singularis certaminis in Lusitania extinctus furor, antiquis in eum legibus suasu Ignatij ab Rege instauratis: reuocata ad disciplinam veterem moniales, quas illi in Catalaunia, Sicilia, & Italia Princeps Hispaniæ Philippus, Siciliæ protex, & Cardinali aliqui commendarant: Tribunalis sacri institutio promotæ & Cardinalibus

XIX.

*Constantia
Ignatij susceptis
causis Dei causa
negotij.*

XX.

*Alia eiusdem
animarum
studij
argumenta,
& familiaris
cum proximo
agendi ratio.*

bus sex quæstionibus commissa ad arcendas ab Italia hæreses : reconciliata inter Pontificem , & regem Lusitaniæ gratia : actum cum Ioanne de Vega , vt Carolum quintum induceret , ad classem turcarum infestationibus opponendam ; & cum Presteianne vt Æthiopiã Romanæ Ecclesiæ gremio redderet , de quoad eum & literas , & socios misit . Ad hæc integrata inter cõiuges magnos Alcanium Columnnam , & Ioannam Aragoniæ cõcordia sanè peraranda , & quam diu frustra supremi etiam principes tentarant . Sed dum homines non satis concoquunt , plus verbis duobus priuatum effecisse , quàm ipsi tot machinis valuissent , volũtque agendo in partem eius gloriæ venire , sedatos amborum animos , peiore discordia inuicem abruperunt . Occasionem hanc tametsi obiter , sed fructu non mediocri occupauit , nam quibusdam in oppidis , & pagis quæ erat transitus , Christianos mores defueros erexit ; legem mensæ diuinæ singulis mensibus adeundæ , consensu publico induxit ; rogantibus Patres attribuit , qui magna deinde animarum messe agrum illum versarunt , quorum ne facillè deficeret labor , principes locorum Dominos rogauit missionum illarum patrocinium gerere . Ignatii quoque est , legis ab Innocentio tertio quondam latæ instauratio , à Paulo tertio impetrata , qua pœnis grauibus verantur medici continuare ægrotis medendi officia , nisi confessionis medicina saluti suæ ægroti cauerint : in quo ciuium opportunitati ne quid vnquam deesset , quod posset ab nostris proficisci , statuit vt primum janitor de patre aliquo peteretur ad confessionem ægroti audiendam , signum ære domestico mox daret , omnesque ad vnum Sacerdotes , & quisquis præfesset palliati ad ianuam currerent , quocumque res posceret parati . Quod vero denique , homines diuino addictos obsequio qui regunt , exempli doctrina quam præceptionum , validius incitat , primum se omnium ad hæc caritatis benefica munera ferebat , sui vsque adeo oblitus , imbecilli , & cruciatibus stomachi pœne perpetuo laborantis , vt iactaretur inter nostros nunquam Ignatium melius habere , quàm cum plus haberet quod ageret , ac ne Præpositus suorum sollicitudine abstraheretur ab aliis iuuandis , sic inter vtrosque partiri seipse consuevit , vt diem proximo , gregi suo noctis horas sex septemue tribueret . At vlla vix illi ars erat compendiosior , & quæstuosior animarum , familiaribus de animi habitu , Deoque colloquiis , in quo tantum valebat , agebatque vt traditum legamus , vix quenquam rescitum cum eo egisse , quin aut alius omnino ac venerat , aut propè alius inde recesserit . Atque hunc ipse nominabat Societatis modum genuinum & proprium , & quidem maximè , si adhibeatur vt par est , circumspectè , alioqui facilius afflare de mundana fuligine in religiosum , quàm de religioso colore mundanis obliuionem . [Imprimis (scribit ex eius familiaribus intimis non nemo) patrens noster Ignatius , eorum caritate totus accenditur quos aggreditur Deo expugnare , totus ea impletur , toto pectore illam spirat . Quamlibet interdum perditissimi sint , amat in iis residuam Christi fidem , amat saltem

virtutes

virtutes quibus exciderunt, amat sanctam quam gerunt Dei imaginem, & Christi sanguinem quo tincti, & empti sunt, & ab dæmonis, ac turpitudinum asserti tyrannide: Explorat deinde naturæ habitum, & temperamentum; bile ignei, an pituita lenti, alacres an melancolici; quo vsi eatenus, quo tunc viuendi genere vtantur, vt hinc sibi modum agendi cum iis effingat, quo ipsi iucundius capiuntur. Nec primo aditum, commodis suis implicitos, de animi rebus statim adoritur, quod foret hamum sine esca & illicio iactare, sed prouide catus, de iis plærumque sermonem iniicit, in quibus quisque tunc vertitur, de commerciis, si mercator; si miles de bello; de gubernatione, si aliis præsit, sensimque id efficit, vt ab iismet de rebus animi tractandi nascatur occasio: nam inde iam vltro ducente materia confurgens, & merces alias, & longè diuersa prælia, atque imperia eloqui; hoc est lucra æternum mansua; vitiorum impugnationes, & victorias; tranquillum suimet imperium. Quo more aiebat in colloquium, cum iis nos ingredi, vt ipsi nobiscum exirent] hæc ille, quibus haud absimilia scripsere qui viderant, & curiosius obseruauerant. Nempe refert Ludouicus Gonzales, quoad religiosum, & sanctum deceret, vrbani congressus ratione scita, & nobili qui Ignatio præstaret se nosse neminem. Tum, quod in eo magnoperè suspexit Polancus, acceptum fuisse omnibus & ex æquo gratum, nec iis tantum promiscuè, quos distraheret inuicem discrepantia ortus aut genij, sed iis etiam, quos nationum auersa indoles, vel bellorum vtriusque hostilitas committebat: itaque dum acres nunc inimicitia, nunc bella, Imperatorem inter, & Regem Gallia feruerent vtriusque apud Pontificem legatis, & præsulibus partium vtrarumque similiter carus, eadem vndique comitate, & vrbantate habebatur, quod addit Polancus non humanae fuisse solertia, vt quam eò vsque sua tenuitas non attollat, sed ex familiaris consuetudinis candore, id vnum spectante fideliter, & agente, vt animarum prodesset commodis, easque, Deo gratas exhiberet. Eam demum ait erga sceleratos, amoris teneritudinem proferre solitum, vt in caritatem, & suauitatem deflueret totus, quo pacto pia mater iacentis filij miseratione se macerat, blanditurque illi sedulitate haud paulo delicatiori quam sano, & valenti. Quod erat tam notum, vt B. Francisci Borgia germanus frater, eius per literas amicitiam expetens [vt me inquit, V.P. velit inter filios censere, nullius possum meriti titulo sperare, nisi quod aut frater Patris Francisci sum, aut magnus peccator, quorum profecto duorum nominum admodum dubito, ad conciliandum mihi P. Vestra beneuolentiam, vtrum sit futurum potentius.] Erat Iacobo Lainio tam acutus conscientia, ac tener sensus, vt morte peius labeculam quamlibet horreteret, quod autem non omnes ita essent affecti, & quædam interdum extra lineas disciplinae domi agi notaret, iis æquo grauius angebatur, dolebatque illa non raro apud sanctum patrem. At is aliquando talia queritantem, acriter obiurgauit, ne febrim quidem parcens qua tunc Lainius iactabatur. Illo enim tam tristi odio aduersus næuos aliorum, ab iis nos animo

abduci quos maculant, inflectique potius ad eorum horrorem nescio quem ex deformitate qua laborant, quam ad eos, spe boni iuuandos, quod iis diligendis, posset ex ipsis expectari. Inducto ad eum quem diximus aditum de diuinis sermone Ignatius, (in quo *tanquam potestatem habens*, teste Borgia versabatur) tunc sibi iam satisfacere, tunc omnia pandere caritati suæ spiracula; itaque animo, incendi, vt in vultu ipsius flamma pectoris legeretur. Certum quidem est se audientibus tantum ignis afflasse, vt ab eo digressi, non raro ad confessarium procurerent, peccata illico posaturi. Quod idem publicis illius concionibus effectum, vt in platea monetæ veteris, & Alteriorum, in quibus, vt plurimum ad populum dicebat, illic principio ab turba puerorum explosus, & luto appetitus, sed exerente se paulatim in animos, eius vi dicendi, & efficacia spiritus in eo loquentis, multis confluentium lacrymis, & conuersione morum est auditus. At si quando ab illo hominum genere crebrius adiretur, quorum occalluissent aures ad vtilia, nec aliud quærerent nisi supina otia fallere, insinuatione omni super sedens, abruptam iis ingerere de negotiis animæ allocutionem, de morte, & iudicio tractare, de turpitudine peccati, atrocitate ignium æternorum, ac similibus austeris, quæ istiusmodi hominum quantumuis ij insurduerint, mordaci vero aures radunt. Quo facto sibi vnâ, & illis, aiebat consuli; nam vel audituros, abiturosque meliores quam venerant; vel si ægrè audissent, minimè reuersuros, ita fore, vt subripiendo sibi deinceps tempore abstinerent. Verùm gratiæ ipsius suffragio in aula officia intrudi poscentibus, facultatem sibi negabat esse accessum quouam iis procurandi, præterquam in aulam Christi regis, hac si aliam vsquam nacti essent quærendo meliorem, etiam atque etiam redirent, seque illam docerent; sin autem, se toto liberè vterentur, vt assequerentur in ea non modo locum, sed quoscumque ambissent honorum gradus, illic obtinerent.

XXI.

*Hareticorum
fraudes ad
insiciendam
Roma Ignatij
domum.*

Hoc tam multiplici ad seruandas animas ardore, crebrâque in varias longè prouincias expeditione præstantium operatorum, Europa omni celebrabatur Ignatius, fremente interea hæresi, aduersis signis in sua exitia moueri; cumque vernaculis artibus Ignatium, & suos passim traduceret tanquam venalia Papæ mancipia, cuius fidem Romanam tantis conatibus tuerentur; sed fuit inter hæreticos qui fore cautius putauit, si talium hominum, aliquem sibi conflarent manipulum, quem suis apprimè venænis imbutum Romæ haberent vicinum Pontifici, vnde quaqua versum breui suam pestem proflaret: commentum Philippi Melanctonis eiusque assecclæ. Hanc sibi prouinciam suo periculo assumpsit Calaber eorum discipulus, nomine Michaël, vafer ingenio, & acutus, hic è Germania cum Romam venisset, Societatem quam petebat, rite probatus obtinuit, nihil eo ad oculum sanctius, nihil modestius. Ad sacra tanto frequentior, quanto nullam iis præbebat fidem, magnam vero hinc sui colligebat. Datur homini, vt solet tironibus, triclinij cura, additurque socius Manareus, cui vbi se credit

iam